

N:o 183.

Af herr **C. F. Vahlquist**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad anordning af rikets allmänna läroverk samt lönereglering för de vid dem anställda lärare.

I Kungl. Maj:ts nådiga proposition detta år, n:o 50, föreslås indragning af det 3-klassiga läroverket i Söderköping.

Hufvudsakliga skälet härför skulle vara, att antalet lärjungar icke uppgår till det af »läroverkskommittén» för ombildning af läroverket till 6-klassig samskola uppställda minimiantalet. Detta skäl synes mig dock ej böra tillmätas afgörande betydelse, då läroverket nu, sedan det år 1900 på stadens bekostnad utvidgats till 5-klassigt å reallinjen, redan räknar 49 lärjungar, ett antal som snart nog skulle ej blott komma att uppgå till kommitténs minimum 50, utan äfven icke obetydligt öfverstiga denna siffra, då läroverket efter utvidgningen arbetar under gynnsammare förhållanden än förut.

Att då fatta beslut i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag synes mig icke öfverensstämma med billighet och rättvisa.

I öfrigt synes mig, att ett dylikt beslut skulle hafva den omedelbara verkan, att det närmast liggande högre allmänna läroverket i Norrköping snarast måste utvidgas, då detta läroverk redan nu med afseende å lärjungeantal kan anses öfverbefolkadt.

Mot indragandet af Söderköpings läroverk talade år 1900 statsrådet och chefen för kungl. eklesiastikdepartementet Wennerberg, som då bland annat yttrade: »Blott en enda sak vill jag tillägga» (till hvad en föregående talare anfört för läroverkets bibehållande). »Vid den inspektion

Bih. till Riksd. Prot. 1904. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 63 Häft. (N:o 183). 1

af Söderköpings läroverk, hvilken anstälts just sedan det blifvit fråga om läroverkets indragning eller ombildning, har resultatet utfallit för läroverket synnerligen lyckligt. Jag finner sålunda icke något särskildt skäl att frångå Kungl. Maj:ts proposition i denna del.»

Ja så talade *då* statsrådet och chefen för kungl. eklesiastikdepartementet.

Hvad sedan dess inträffat rörande detta läroverk synes mig *nu* tala ännu mera för läroverkets bibehållande, om ock under en annan form.

I öfrigt vågar jag hänvisa till alla de tungt vägande skäl, som anföras i bifogade handlingar för läroverkets ombildande till sexklassig samskola.

På grund af hvad jag sålunda anført och på grund af hvad af bifogade handlingar framgår, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen, med afslag å Kungl. Maj:ts framställning om indragning af läroverket i Söderköping, ville besluta, att samma läroverk, i likhet med flere andra föreslagna, måtte ombildas till 6-klassig samskola och att i öfrigt i Kungl. Maj:ts proposition göras de ändringar och tillägg, som af ett dylikt beslut kunna föranledas.

Stockholm den 16 februari 1904.

Conrad Vahlquist.

Bil. 1.

**Söderköpings stadsfullmäktiges af Konungens befallningshafvande
infordrade och den 23 februari afgifna yttrande öfver den af
Kungl. Maj:ts tillsatta läroverkskommitténs betänkande
särskildt beträffande Söderköpings läroverk.**

Efter förutgången historik öfver läroverksfrågans gång under senare tider och efter en ganska ingående principiell utredning af på densamma verkande faktorer kommer kommittén, beträffande de lägre läroverken, till följande förslag (sid. 446): »1) Läroverk, som har och synes kunna påräkna ett antal af minst 100 lärjungar i 5 klasser, ombildas till en sexklassig, af staten helt och hållet bekostad realskola för gossar. 2) Läroverk, som har och synes kunna påräkna ett antal af minst 50 intill 100 gossar i 5 klasser, ombildas till sexklassig samskola, under förutsättning att kommunen bidrager med ett belopp, motsvarande $\frac{1}{3}$ af lärarnes minimilöner. Staten ensam bekostar lönetilläggen, men anslaget till ortens flickskola indrages. 3) Läroverk, som icke har eller synes kunna påräkna minst 50 lärjungar i 5 klasser, indrages.»

Till denna senare kategori räknar kommittén Söderköping och dömer på den grund dess läroverk till indragning. Till en början torde ej vara ur vägen att något närmare skärskåda den väg, hvarpå kommittén kommit till ett sådant mål.

Kommittén säger (sid. 414), »att den faktiska utvecklingen, sådan den under de senaste årtiondena ställt sig genom kommunernas fria beslut och under regeringens medverkan, gifvet pekar mot tvenne läroverkstyper, som i sig upptaga alla andra: det fullständiga och det femklassiga läroverket.» Gent emot denna elementarskolans egen utvecklingsgång ställer kommittén de senare årtiondenas kommittéförslag, Kungl. Maj:ts propositioner till riksdagen samt dennas eller dess kamrars beslut i läroverksfrågan. I ett hänseende, men blott i detta, hafva dessa kommit till enighet, nämligen om indragning af ett ej ringa antal pedagogier och mindre läroverk, och denna indragning, som företagits i olika repriser, har också blifvit den magra lösningen af den stora frågan. Man hade nu kunnat vänta, att den sista kommittén skulle löst sin uppgift utan biträde af operationsknifven och med någon hänsyn till de små samhällenas behof och berättigade kraf. Men den väntan har blifvit besviken. Ytterligare 6 läroverk skola indragas. Att döma af föregående läroverksförslags öde skulle kommitténs förslag i detta hänseende åtminstone hafva utsikt till framgång. Och hvad sedan? Kanske om någon tid en ny kommitté med samma förslag af ytterligare några indragningar af några af de minsta af de då återstående lägre läroverken i de mindre landsortsstäderna. Och så kanske undan för undan. På goda grunder måste hvarje om vårt lands odling ömmande

medborgare betvifva, att en sådan behandling af läroverksfrågan är den rätta. Det blir en *misshandling* af henne, som ingalunda sker ostraffadt. Man gör hela frågan i allt för hög grad till en *penningsfråga* från statens sida och därmed till en affär i låg mening. Men ett folks bildning, såväl den allmänna som den högre, är icke en affär, utan en *social fråga*, som staten har att lösa utan partiskhet och manna-mån, hvarhelst bildningskrafvet med någon styrka träder fram. Att såsom kommittén föreslagit indraga ett äldre mindre läroverk, som för det lilla samhället varit en af dess danande krafter och fortfarande utgör en af dess uppehållande, men som icke ännu kan uppvisa det af kommittén helt godtyckligt uppsatta antalet lärjungar, och därigenom beröfva det medellösa mindre bemedlade uppväxande släktet därstädes all del i den högre bildningen och hänvisa den ekonomiskt bättre lottade till närgränsande större stad, är att på ett orättfärdigt sätt privilegiera det stora samhället och handla trolöst mot det mindre. Att kommittén ej under hela fortgången af sitt arbete kunnat hålla denna tanke fjärran, framgår af dess yttrande (sid. 440), där det heter: »Det kan visserligen icke förnekas, att en ort, som i långa tider haft ett statsläroverk, därigenom förvärfvat en viss häfdens rätt, som icke utan vägande skäl bör åsidosättas, hvartill kommer, att de flesta af här ifrågakarande kommuner (där läroverken äro fåtaligt besökta) underkastat sig betydande uppoffringar för läroverkshus m. m. för att erhålla sina läroverk.» Och vidare: »Att indraga samtliga här ifrågakarande 30 lägre läroverk eller ett större antal af dem skulle icke blott strida mot billighet och rättvisa utan äfven tillfoga vår odling en allvarsam skada, då dessa läroverk dels inom mycket stora områden af vårt land åt många lärjungar, som dem förutan icke skulle kunna erhålla en högre bildning, bereda möjlighet att inhämta en sådan, dels också kunna sägas utgöra kulturcentra för dessa områden.» Här erkänner kommittén »häfdens rätt», men säger sedan, att en »skälig gräns» bör uppställas, äfvensom den erkänner obilligheten och orättvisan uti att indraga 30 lägre läroverk. När kommittén sedan uppdrager sin »skäliga gräns», så måste 6 af dessa 30 försvinna och kommittén har då icke ett ord att säga om »häfdens rätt» och ännu mindre om »billigheten och rättvisan». Att denna »skäliga gräns» är rent godtycklig och orättvis, erkänner såväl kommittén i sin helhet på sid. 439 som reservanterna Fries och Åmarck sidorna 678 och 9. Svagheten i det logiska sambandet mellan premisser och slutsats i denna del af kommitténs förslag har sålunda kommittén själf både känt och erkänt. Denna omständighet får dock icke rubba den »skäliga gränsen», ty genom denna måste statens ekonomiska intresse tillgodoses. När staten för sina intressen samlar de bildningsbara elementen för att sätta dessa i stånd till ett arbete, hvarför den allmänna folkbildningen är otillräcklig, så bör väl så långt som möjligt denna insamling ske från *hela* folket, ej blott från de stora städerna och den förmögnare landtbon. Men kommittén har en annan syn på saken än hvad en förgångne tid hade.

Vidare måste framhållas, att utvecklingen inom alla kulturländer går i riktningen af *utvidgande* af befintliga läroanstalter för att tillmötesgå det vidgade bildningskrafvet. Denna tanke har också kommittén principiellt upptagit, då den dels föreslår de lägre läroverkens förökande med en 6:te klass och dels vissa läroverks utvidning i öfrigt. Men för att kunna göra detta med de större föreslår kommittén att indraga de mindre. Man klipper af där nere för att knyta vid där uppe. Bildningsfrågan blir för kommittén en *penningsfråga*. Låtom oss emellertid undersöka, huru frågan från *den* sidan ställer sig för statsverket beträffande indragningen af

vårt läroverk. Genom en sådan åtgärd utestängas en stor del ynglingar från all högre bildning och detta blir ju kanske för statsverkets kassa en besparing att komma ifrån deras högre undervisning och framför allt blir det ju en afsevärd besparing genom lärarnas borttagande. Men en lika gifven följd blir, att ett väsentligt förökadt tillopp af inträdessökande till det närmast belägna Norrköpings högre läroverk inträder. Med det stora antal lärjungar, — ej mindre än 570 — som detta redan äger, måste man anse det redan vara öfverbefolkadt. Ej stort bättre utrymme finnes vid Linköpings läroverk med dess 545 lärjungar. En ytterligare stegring af detta antal nödvändiggör upprättande i Norrköping af ett lägre läroverk, som utan svårighet kan undvikas, så länge Söderköpings finnes. Det måste då frågas: hvad har då statsverket gjort för vinst? Statsverkets utgifter för ett lägre läroverk i Norrköping blifva i stället större än hvad de för närvarande äro i Söderköping, hvartil sedan kommer, att kommittén ställer i utsikt, att statsverket vid en eventuell kommunal samskola i Söderköping skulle lämna något understöd. Vi här i Söderköping hafva dock svårt att förstå, hvori statsverkets ekonomiska vinst skulle bestå. Kanske blifver vinsten enahanda äfven på andra ställen, där indragning är föreslagen. Men det var ju en *vinst*, som kommittén afsåg. Kommittén finner, att »det icke blott skulle strida mot billighet och rättvisa utan äfven tillfoga vår odling en allvarsam skada», om ett så stort antal som 30 läroverk eller ett större antal af dem skulle indragas. Men om $\frac{1}{5}$ af detta antal indrages, sker ingen obillighet eller orättvisa, och ingen skada tillfogas vår odling, ty $\frac{4}{5}$ blifva bevarade. Hvad har kommittén för garanti härför, därest kommitténs förslag skulle vinna framgång? Det kommunala bidraget är så afsevärdt stort för en mindre statskommun, som kanske redan på skatteskalen kommit till det högsta möjliga, att den icke kan underkasta sig ytterligare denna utgift, synnerligast om den ej kan påräkna hjälp i afsevärd grad af sparbank, bolag eller enskilda. Hvilken skulle följdén häraf blifva? Enligt kommitténs förslag läroverkets indragning.

Beträffande organisationen af de mindre läroverken har dock kommittén i ett hänseende principiellt gjort ett lyckligt grepp, ehuru kommittén vid tillämpningen låter penningen fördärfva äfven denna vackra idé. Kommittén har i princip upptagit *samskolan*. Det måste väl numera af enhvar med något klarseende och intresse för vårt folks bildning inses och erkännas, att läroverksfrågan vidkommande de lägre läroverken i de mindre städerna hvarken från statens eller kommunens synpunkt kan på ett tillfredsställande sätt lösas utan i förbund med samskolan. När kommittén (sid. 440) säger: »På de orter, där det i anseende till lärjungarnas ringa antal måste anses som en misshushållning att underhålla skilda goss- och flickskolor, de nu befintliga allmänna läroverken för gossar må förvandlas till realskolor, anordnade som samskolor samt bekostade af staten och kommunen gemensamt», så måste vi säga: här är kommittén inne på rätta vägen, skada sedan att den rådes att gå den till slut. Blott sådana läroverk, som kunna prestera det af kommittén fastställda antalet lärjungar, komma här i fråga. Öfriga 6 lämnas åt sitt öde. När flickskolan, såsom föreslås, kombineras med goss-skolan, hade man haft full anledning hoppas, att *samtliga* kommuner, som hittills fått behålla sina läroverk och där flickskola finnes, blifvit medtagna. Utan att taga hänsyn till de lokala förhållandena utom i ett fall (Haparanda) har kommittén uppgjort sin schablon och hvad som *nu* ej passar måste bortklippas. Ett bekvämt sätt i teorien, men föga välbetänt i praktiken. Att detta senare ej helt kunnat undgå kommittén, framgår af den uppenbara motsägelsen, som föreligger i kommitténs yttrande. Sid. 440 säger

den: »Där lärjungeantalet i den nuvarande goss-skolan ej motsvarar ett antal af 50 i fem klasser, där synes statens förpliktelse till bidrag böra upphöra och därvarande allmänna läroverk indragas; »men sidan 447 åter: »Kommitténs åsikt är emellertid, att i samhällen, som nu äga statsläroverk, tillhörande sistnämnda grupp, kommunen eller enskilda böra kunna erhålla bidrag af statsmedel till en kommunal eller privat samskola på samma villkor, som äro fastställda för understöd ur anslaget till flickskolor och samskolor». Att kommitténs förslag i detta hänseende blir så svagt, må icke förundra, då det hvilar på så stora principiella motsägelser. Emot kommitténs förslag, att de kommuner, som skulle få sina läroverk förändrade till 6-klassiga samskolor, skola bidraga med en del af kostnaden, torde ej någon befogad invändning kunna göras, så länge staten ej på lika sätt vill bestå flickans uppfostran och bildning som gossens. Men denna delning af kostnaden är uppenbart orättfärdig, såsom den föreslås af kommittén, och måste därför blifva förhatlig öfver allt, där den drabbar. Af de stora städerna kräfvdes hvarken kommunalt bidrag eller terminsafgifter, men af de små bådadera. Är icke detta att gynna den starke, men betunga den svage? Till en sådan gärning bör väl åtminstone ej staten medvetet göra sig skyldig. Att statsverket, åtminstone tillsvidare, kräver ersättning för den undervisning, som det skulle lämna den kvinnliga ungdomen, är ju i sin ordning; men då måste väl rättvisans enklaste utväg vara, att statsverket upp-tager denna i form af skäligen terminsafgifter just af flickorna, men låter gossarna som hittills gå fria. Vill och kan kommunen sedan med större eller mindre belopp, kommunala medel eller donationsafkastningar, träda emellan till fromma för de afgiftspliktige, vare det den obetaget.

I motsats till kommitténs antagande beträffande Söderköping (sid. 452) kan man på goda grunder förvänta, att lärjungeantalet, som innevarande termin utgör 47, under den närmaste tiden kommer att stiga och detta i väsentlig grad, därest läroverket ombildades till 6-klassigt. På grund af särskilda förhållanden, som nu äro på väg att ändras, har byggnadsverksamheten på sista tiden legat nere, trots det att icke ringa efterfrågan på bostäder förefunnits. Sålunda komma redan till instundande sommar några nya hus att uppföras och sedan väl efterföljas af flera. Genom den föreslagna järnvägen till Valdemarsvik kommer läroverket med all säkerhet att tillföras nya lärjungar och detta i än större antal, därest läroverket blefve en 6-klassig samskola. Genom indragning af elektrisk kraft är ock en ytterligare förutsättning gifven till stadens utveckling. Att staden står redo till kanske en icke så ringa utveckling, kan man därför på ganska goda grunder beräkna. Men skulle dess gamla läroverk borttagas, måste detta för stadens framtid i flera hänseenden blifva ödesdigert. Det måste nämligen fasthållas, att staden icke är i stånd att bära den förökade bördan vare sig genom att på egen hand uppehålla ett läroverk eller som 6-klassig samskola biträda med $\frac{1}{3}$ af minimilönerna, då den kommunala skatten för andra stadens behof för närmaste tiden blifver afsevärdt hög. Att läroverket under form af en 6-klassig samskola kanske ej de allra första åren skulle nå det antal af 120, som kommittén uppställer, är kanske att förmoda, men otvifvelaktigt skulle med ofvanstående förutsättningar detta antal snart nog kunna nås. Att antalet i de nuvarande 5 klasserna, som nu utgör 47, redan till nästa termin kommer att uppgå till minst 50, är att med stor sannolikhet antaga. Hvad anledning kan under sådana förhållanden föreligga för statsmakterna att *stjälpa* i stället för *hjälpa*?

Under den föregående tiden har vid upprepade tillfällen fråga varit å banc

att förbättra elementarlärarnas löner, och har denna fråga satts i samband med frågan om till statsverket ingående terminsavgifter af lärjungarna. Med erkännande af det berättigade i lärarnas fordran på förbättrade löneförhållanden, har Riksdagen dock i detta fall sagt nej, när man icke velat frångå den gamla principen af afgiftsfri undervisning. Under sådana förhållanden har det i själfva verket varit lärarekåren, som delvis fått bidraga till denna kostnadsfria undervisning. Kommittén föreslår nu ekonomiska förbättringar i flera häseenden för nämnda kår, men söker ett finansiellt bidrag härtill från de mindre städerna, dels genom fullständig indragning af läroverk och dels genom afsevärda kommunala bidrag och — terminsavgifter från *dessa* kommuners lärjungar. Att, såsom kommittén söker påstå (sid. 574), *dessa* avgifter ej skulle vara att betrakta som avgifter till statsverket utan till kommunen, är ju en ren advokatyr. Reservanten Carlsson har ock såsom oss synes sid. 726 och 727 klart uppvisat ohållbarheten i kommitténs förslag i detta hänseende. Eller tror manne kommittén, att det för någon mindre stad — och det är just sådana det gäller — är möjligt att för sitt läroverk offra öfver 7,000 kr. jämte läroverkshus och rektorsbostad utan att beskatta lärjungarne genom terminsavgifter? Och manne det ligger rättvisa och billighet uti att låta småstäderna få betala lärarnas löneförhöjningar? Söderköpings kommun måste för sin del protestera mot en sådan åtgärd.

Vidkommande de ifrågasatta terminsavgifterna säger kommittén (sid. 574): »att icke likställa de båda lärjungekategorierna inom samskolan i fråga om terminsavgifter vore, enligt kommitténs åsikt, att på ett betänkligt sätt bryta med själfva samundervisningens idé». Vi måste bekänna, att ett sådant påstående synes oss minst sagdt obegripligt. Samskolans *idé* ligger väl uteslutande i gossarnas och flickornas gemensamma uppfostran och undervisning inom samma skolas väggar och har väl ingenting att skaffa med alumnernas skolavgifter. (Jämför reservanten Höjers anförande sid. 796.) Att de enskilda samskolorna hålla lika avgifter, ligger i skolans natur såsom *enskild* , men aldrig har väl någon samskoleföreståndare upptäckt, att samskolans idé i minsta mån därigenom förverkligats. Skulle nu staten för sin del acceptera denna skolform, så synes intet giltigt hinder föreligga att som hittills låta gossarna få sin undervisning afgiftsfri, men låta flickorna erlägga skäligen terminsavgift till statsverket. Så länge staten, såsom hittills, i så ringa grad tillgodoser den kvinnliga högre bildningen, kan ingen skäligen klandra en sådan partiell beskattning. Särskildt skulle mången småstad med kanske ett mer än svagt kvinnligt läroverk hälsa en sådan samskola med glädje, äfven om flickornas terminsavgifter sattes vida högre än kommittén föreslår. För ett i alla händelser billigare pris skulle flickan komma i tillfälle att få en i alla hänseenden bättre undervisning.

Hvad vi sålunda velat framhålla, kan sammanfattas i följande:

1) Kommitténs förslag beträffande organisationen af de små läroverken är i så måtto alldeles otillfredsställande, då grunden därför bryter häfdens rätt samt är godtycklig och obillig;

2) genom indragning af Söderköpings läroverk göres säkerligen ingen vinst för statsverket;

3) genom fortsatta indragningar af gamla bildningsanstalter tillfogas vår odling en allvarsam skada;

4) den nyare tiden kräver i stället för indragningar *vidgade* läroanstalter;

5) indragningen af Söderköpings läroverk skulle för stadens bestånd och ut-

veckling blifva ödesdiger och bland annat sannolikt äfven medföra, att den nuvarande flickskolan härstädes måste nedläggas;

6) mot indragningen af Söderköpings läroverk måste vi därför på det kraftigaste protestera och anhålla, att dess läroverk må förvandlas, på sätt för vissa öfriga läroverk är föreslaget, till 6-klassig samskola, då på goda skäl kan antagas, att den bildningssökande ungdomen i denna trakt under den närmaste framtiden kommer att till antalet ökas; kommunen har också förut ingått till Kungl. Maj:t med underdånig anhållan att erhålla en samskola; samt

7) i stället för det kommunala bidraget böra skäliga terminsavgifter upptagas af flickorna att till statsverket ingå, lämnande kommunen, sparbank, bolag, enskilda eller donationer öppet att helt eller delvis träda emellan.

Bil. 2.

Utdrag ur protokollet, hållet vid Söderköpings lägre allmänna läroverks kollegium den 28 april 1903.

Närvarande kollegiets samtliga ledamöter samt undertecknad rektor.

§ 1.

Då Söderköpings läroverks kollegium enligt domkapitlets ämbetsbref af den 16 januari 1903 lämnats tillfälle att afgifva underdånigt yttrande angående den senast tillsatta läroverkskommitténs betänkande, får kollegium göra följande uttalanden:

1. Med anslutning till af Söderköpings stadsfullmäktige afgifvet yttrande rörande den af nämnda kommitté föreslagna indragningen och af Söderköpings stadsfullmäktige begärda ombildningen af Söderköpings läroverk:

Att det är beklagansvärdt, att Söderköpings uråldriga läroverks öde utan nödig hänsyn till förhållandena gjorts beroende af ett af kommittén på måfå taget minimalt af 50 lärjungar; hade ett något lägre tal, t. ex. 40 eller 45 blifvit kommitténs norm, hade läroverkets existens till gagn för staden och orten ur antalets synpunkt sannolikt varit tryggad;

Att lärjungarnas antal under en följd af år ej uppgått till kommitténs minimum, beror på särskildt ogynnsamma förhållanden, till hvilka höra:

1) läroverkets egenskap af treklassigt, som redan för det lägre elementarstadiet gjort en öfvergång till annat läroverk nödvändig, hvilken nödvändighet i sin ordning från många föräldrars synpunkt gjorts lärjungens direkta intagande vid det

högre läroverket önskvärdt, särskildt för att därigenom undvika ombyte af inackordering och för att ej behöfva ha barnen inackorderade i olika städer m. m.;

2) bristande tillämpning af distriktsindelningen, som gjort, att lärjungar, som önskat fortsätta åtminstone genom 5 klasser, kunnat vinna inträde vid ett högre läroverk, oakadt de ej tillhöra dess distrikt;

3) den sedan årtionden tillbaka ifrågasatta indragningen af läroverket, som framkallat en ovisshet om läroverkets existens, hvilken af nyss anförda skäl motverkat lärjungeantalets tillväxt;

att läroverket för att i någon mån motverka den menliga verkan af ofvan anförda brister utan bidrag från statens sida varit utvidgad först till 4- och sedan år 1900 till 5-klassigt på reallinjen, hvilken senare utvidgning visat sig både vara af behofvet påkallad och i väsentlig mån ökat lärjungeantalet, — en omständighet, som gifver vid handen, att lärjungeantalet skulle varit mer än tillräckligt för betryggandet af läroverkets bestånd, om nämnda brister blifvit till fullo aflägsnade genom läroverkets behöriga utvidgning redan före den tidsperiod, som ligger till grund för kommitténs utredning;

att läroverkskommittén, som till grund för sitt förslag till ombildning af de lägre läroverken lägger ett minimiantal af »50 lärjungar i 5 klasser», äfven lagt denna måttstock på Söderköpings läroverk, som visserligen nu har 5 klasser men blott med reallinje och som nu har denna utvidgning blott på tredje året, hvarvid är att märka, att lärjungeantalet under denna korta tid ökats från 26 till 47, och att, om medeltalet 10 enligt kommitténs förslag antages som minimum för hvarje klass, Söderköpings läroverk, som saknar latinlinje och som följaktligen måst fransäga sig de lärjungar, som önskat undervisning på denna linje, redan med det nuvarande antalet torde kunna anses hafva fullt uppnått kommitténs minimiantal, så framt billig hänsyn tages till bristen på latinlinje i två klasser, och att alltså på detta läroverk torde kunna tillämpas kommitténs ord om sådana läroverk, som föreslås att ombildas till sexklassig samskola, att det »synes kunna påräkna ett antal af minst 50 gossar» i 5:e klassen;

att, om penningefrågan vid frågan om läroverkets bestånd skall vara i någon mån bestämmande, genomsnittskostnaden från statsverkets sida för vid detta läroverk undervisade lärjungar icke torde väsentligt afvika från samma kostnad för vid åtskilliga andra både högre och lägre läroverk undervisade lärjungar, enär den ofvan nämnda utvidgningen af läroverket skett utan all kostnad från statsverkets sida;

att läroverkets indragning icke synes kunna medföra någon ekonomisk vinst för statsverket, då med indragningen synes följa antingen nödvändigheten af ett tidigare upprättande af ett andra realläroverk i Norrköping, än som annars torde varit nödigt, eller ock upprättande vid det nuvarande läroverket därstädes af nya lärareplatser i förhållande till lärjungeantalets afsevärda ökning;

att ett sådant hopdragande af lärjungar från skilda håll till större städer icke kan vara till fromma för undervisningen och ännu mindre för ungdomens moraliska uppfostran;

att indragning af flera eller färre mindre läroverk innebär en skada för det därigenom ökade lärjungeantalet vid de större läroverken och indirekt sedan för hela nationen samt en högst kännbar förlust för de smärre samhällen, som drabbas af ett sådant slag, helst som dessas invånare få vidkännas icke allenast förlusten

af det mindre samhällets läroverk utan äfven sin andel i kostnaden för läroverkens upprätthållande i de mera gynnade samhällena;

att denna förlust rent af blir en kränkning af det mindre samhällets rätt, då detta likväl som det större samhället uppfört läroverkshus och anskaffat bostad åt rektor mot villkor att få och äga läroverk;

att den föreslagna indragningen af Söderköpings läroverk saknar en reell grund, då undervisningen vid detta läroverk bestridts på ett sådant sätt, att statsrådet Wennerberg år 1890 kunde inför riksdagen därom afgifva ett utlåtande, grundadt på lokal undersökning, af sådan innebörd att frågan om läroverkets indragning sköts åt sidan, tills den af den senaste läroverkskommittén åter blef upptagen;

att Söderköpings samhälle länge önskat och redan för flera år sedan ingått till Kungl. Maj:t med begäran att få sitt läroverk ombildadt till ett försökläroverk på samskolans grund och detta emedan man anser, att en samskola skulle motsvara stadens och ortens behof bättre än såväl de treklassiga som det med en linje försedda femklassiga allmänna läroverket;

att, då den omständigheten, att läroverkets lärjungeantal — sedan läroverket blott under två år och blott på en linje varit verksamt som femklassigt — råkar vara 3 mindre än det antal, som kommittén satt som minimum för läroverkets fortfarande existens, icke kan innebära en rimlig grund för slopande af läroverket, helst som, enligt hvad ofvan är visadt, denna siffra är beroende på tillfälliga ogynnsamma omständigheter, hvilka i och med läroverkets ombildning måste försvinna, synes denna stadens begäran att få läroverket ombildadt till samskola vara med billigheten öfverensstämmande; samt slutligen

att i stället för det af kommittén föreslagna kommunala bidraget till en sådan samskola skäligen terminsavgifter måtte upptagas af flickorna att till statsverket ingå, och att gossarna i fråga om terminsavgifter må likställas med dem vid realskolorna.

Söderköping som ofvan

ALFRED BJÖRKLUND.

t. f. rektor.

Justeradt

J. A. Aurén.   *Hilldoff.*

Kollega.   Extra lärare.

Rätt utdraget intygar ex officio:

Alfred Björklund.

Bil. 3.

Förteckning å de donationer vid Söderköpings l. allm. läroverk, hvilkas räkenskaper äro föremål för granskning i kungl. kammarrätten.

1. *Forsemanska stipendiekassan*, bildad genom sammanslagning af tvenne donationer:

a) Häradshöfding J. Forsemans testamente af den 14 januari 1793 å 6,000 daler kopparmynt eller 333 Rdr 16 s:r till Söderköpings Trivialskola »att användas till scholæ ungdomens och en lärares uppmuntran till Studii Botanici idkande». Se Bil. A.

b) Häradshöfding J. Forsemans testamente af den 18 juni 1793 till samma skola å 600 daler kopparmynt eller 33 Rdr 16 s:r att användas till räntefria lån åt ynglingar, hvilka ur rektors klass skulle afgå till akademien. Se Bil. B.

Kassan utgjorde den 31 december 1900 kronor 4,662:36.

2. *Forsemanska kassan*, bildad genom inkomsten af lägenheterna Frälseutjorden Tyketorp och Byqvarns Frälse-qvarn, hvilka af häradshöfding J. Forseman, enligt testamente af den 9 april 1795, donerats till samma skola till upprättande af ett nytt Collegat vid skolan. Se Bil. C.

Kassan utgjorde den 31 december 1900 kronor 20,535:75.

3. *Hagenbergska stipendiefonden* (ställd under domkapitlets i Linköping förvaltning) enligt testamente af mamsell Maria Helena Hagenberg af den 17 maj 1863, hvori 1,500 Rdr Rmt blifvit anslagna till en stipendiefond för tvenne välartade och behöfvande lärjungar vid Söderköpings lärdomsskola. Se Bil. D.

4. *Stipendiefonden »till d:r C. M. J. Petrellis minne»* enligt en onämnd gifvares gåfvobref af den 8 november 1883. Hela räntan skall utdelas till behöfvande och förhoppningsfulla lärjungar vid läroverket. Se Bil. E.

Fonden utgjorde den 31 december 1900 kronor 3,006:87.

Söderköping den 8 oktober 1901.

Alfred Björklund,

t. f. rektor.

Dessutom tillkommer sedan år 1902:

5. *Söderköpings sparbanks donationsfond* å 10,000 kronor. Räntan å denna fond skall tillika med afkastningen af Forsemanska kassan användas till aflöning af en lärare vid läroverket.

Se redogörelsen för Söderköpings allmänna läroverk 1902—03.

Alfred Björklund.

Bil. 4.

Öfversikt öfver lärjungarnes antal och fördelning.

Klass.	Gemensamma linjen.	Reallinjen.	Summa.
I	12	—	12
II	9	—	9
III	18	—	18
R. IV	—	5	5
R. V.	—	5	5
Summa	39	10	49

Anm. Alla lärjungar närvarande.

Bil. 5.

Redogörelse för Söderköpings lägre allmänna läroverk under läsåret 1902—1903.

Läroverket har äfven under detta läsår varit utvidgadt med en fjärde och en femte klass å reallinjen, hvartill Kungl. Maj:t på därom gjord underdånig anhållan lämnat nådigt bifall den 7 februari 1902. Härvid ha lärjungarne i femte klassen beviljats samma förmåner, som på grund af § 33 i stadgan för rikets allmänna läroverk af den 1 november 1878 tillkomma lärjungar vid de allmänna läroverken. Med anledning af den utsträckta undervisningen har vid läroverket varit anställd en extralärare, till hvars aflönande Söderköpings sparbank lämnat kronor 450 och den till allmänna läroverket donerade Forsemanska kassan återstoden, kronor 1,350. I öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts beslut af den 20 februari 1903 kommer äfven under nästkommande läsår läroverket att utvidgas till *ett 5-klassigt realläroverk*.

Från Söderköpings sparbank, som sedan år 1898 med 450 kronor årligen bidragit till en extralärares aflönning vid läroverket, mottog undertecknad den 2 september 1902 ett belopp af 10,000 kronor, för hvilken storartade gåfva jag härmed

får uttala ett värdsamt tack från Söderköpings samhälle och dess läroverk. Gåfvan var åtföljd af följande skrivelse:

Utdrag af protokollet, hållet vid hufvudmännens för sparbanken i Söderköping ordinarie sammanträde den 30 april 1902.

§ 4.

Med anledning af styrelsens förslag om ett anslag af tiotusen (10,000) kronor att en gång för alla utgå af öfverskottsmedlen till Allmänna läroverket här i staden, på det att räntan härå tillsammans med afkastningen af förut befintliga Forsemanska donationsfonden för all tid må betrygga aflöningen till en lärare och på samma gång tillvaron af en skola till gagn för orten och staden, uppstod en längre diskussion.

Herr borgmästaren Hagberg, som företer en af t. f. rektor Alfred Björklund öfver läroverket i fråga uppgjord tablå, utvisande, att under sistförflutna tiotalet af år lärjungeantalet från Söderköping utgjort 58 procent och från kringliggande ort 42 procent af hela antalet, förordar styrelsens förslag och föreslår till detsamma följande tillägg: »Skulle till äfventyrs detta läroverk genom statsmyndigheternas beslut indragas, må stadsfullmäktige i Söderköping äga förvaltningen af fonden öfvertaga och bestämma afkastningens användande för upprättande och underhåll af annan högre skolundervisning inom Söderköping; och skall, om fonden under någon tid till äfventyrs icke skulle komma för sitt ändamål till användning, den därunder upplupna räntan läggas till hufvudstoden».

Efter framställda propositioner och skedda voteringar blef med 15 ja mot 7 nej styrelsens förslag med borgmästaren Hagbergs tillägg godkänt.

In fidem

Edw. Petersson.

A. *Undervisningen.*

1. Läsårets hösttermin började lördagen den 30 augusti och afslutades fredagen den 19 december.

Vårterminen började fredagen den 16 januari och skall afslutas torsdagen den 4 juni.

Den egentliga undervisningen tog sin början höstterminen tisdagen den 2 september kl. 11 f. m., sedan den 30 augusti användts till inträdes- och flyttningspröfningar och allmänt upprop jämte preparation af läxor förrättats den 1 september, och afslutades den 19 december kl. 9 f. m. Vårterminen började undervisningen, sedan allmänt upprop och preparation af läxor ägt rum den 16 januari, lördagen den 17 januari kl. 11 f. m. och kommer att afslutas onsdagen den 3 juni.

Ledighet från undervisningen har beviljats ungdomen vid följande tillfällen:

3 timmar den 6 november, 5 t. den 10 november, 5 t. den 1 december, 3 t. den 30 januari (skridskolof), 3 t. den 24 februari (fettisdagen), 2 t. den 10 mars (bollspel), 5 t. den 8 april med H. H. Efori medgifvande (läraremöte i Linköping) och 5 t. den 1 maj. Dessutom komma lärjungarne att liksom föregående år någon

dag i maj månad under ledning af en skogsplantör från Östergötlands läns hus-hållningssällskap biträda vid skogsplantering å en läroverket tillhörig utjord.

Lärjungarne i läroverkets samtliga klasser ha äfven detta år öfvats i kammar-skjutning med salongsgevär, och ha dessa öfningar af lärjungarne omfattats med stort intresse. Ammunition har inköpts för insamlade medel.

2. Gemensam morgonbön med psalmsång, bibelläsning och förklaring har af lärarne turvis, hvar och en sin vecka, hållits hvarje läsdag kl. 6,45—7 f. m. Vid dessa andaktsöfningar hafva genomgått Lukas' evangelium samt Kristi pinas historia.

Sista lektionstimmen hvarje dag har afslutats med bön i de särskilda klasserna.

Lärjungarne hafva under lärares tillsyn bevistat högmässogudstjänsten i stadens kyrka.

Fem lärjungar vid läroverket ha detta år deltagit i konfirmationsundervisningen, och har densamma ledts af kontraktsprosten G. Svenson.

Den dagliga undervisningen har under hela läsåret varit förlagd för bokliga ämnen, välskrifning och teckning till kl. 7—9 f. m. och kl. 11 f. m.—2 e. m. alla dagar; för öfning i sång till måndagar, onsdagar och fredagar kl. 4—5 e. m.; i orgelspel till tisdagar kl. 4—5 e. m.; för gymnastiköfningar till kl. 9—9,30 f. m. alla läsdagar.

3. Antalet lärotimmar i veckan, under hvilka undervisning under höstterminen af särskilda lärare meddelats i läsåmnena, synes af följande tabell:

Afdelningar och linjer.	Närvarande lärjungar under höstterminen.	T i m m a r.			Summa.
		Skiilda.	Gemensamma för		
			lärjungar från afdelningar å samma linje.	lärjungar från afdelningar å olika linjer.	
I	8	23		1 m)	24
II	15	15	3 a) + 2 b) + 2 c) + 3 d) + 2 e)		27
III	11	15	(3) a) + (2) b) + (2) c) + (3) d) + (2) e)	1 n)	16
R IV	7	14	2 f) + 2 g) + 1 h) + 2 i) + 3 k) + 3 l)	(1) n)	27
R V	5	14	(2) f) + (2) g) + (1) h) + (2) i) + (3) k) + (3) l)	(1) m)	14
S:a	46	81	25	2	108

- a) 3 timmar kristendom gemensamt för II och III.
 b) 2 » modersmålet » » II och III.
 c) 2 » geografi » » II och III.
 d) 3 » historia » » II och III.
 e) 2 » naturlära » » II och III.
 f) 2 » kristendom » » R IV och R V.
 g) 2 » modersmålet » » R IV och R V.
 h) 1 » tyska » » R IV och R V.
 i) 2 » historia » » R IV och R V.
 k) 3 » naturlära » » R IV och R V.
 l) 3 » engelska » » R IV och R V.
 m) 1 » matematik » » I och R V.
 n) 1 » matematik » » III och R IV.

4. Läroböcker och Lärokurser.

A. Läro- och Läseböcker.

- Kristendom*: Bibeln (1—5); Svenska psalmboken (1—3); Bäckman, J.: Bibliska historien, senaste uppl. (1—3); Luthers lilla katekes med den år 1878 stadfästa korta utvecklingen, mest Lemkes och Bergmans editioner (1—5).
- Modersmålet*: Sundén, D. A.: Svensk språklära i sammandrag för de allm. läroverken, uppl. 10—14 (1—5); Aurén, J. A.: Svensk bokstafveringslära, uppl. 7 (1—5); Läsebok för Folkskolan, uppl. 9 (1—5); Runeberg, Fänrik Ståls sägner, mest Beijers nya godtköpsupplaga (4 och 5).
- Tyska*: Calwagen, E. G.: Tysk elementar- och läsebok för skolans tre lägre klasser, uppl. 6—9 (1—3); d:o Tysk läsebok för skolans mellersta och högre klasser, uppl. 5 och 6 (4 och 5); d:o Tysk språklära, uppl. 7—13 (1—5); d:o Öfversättningsöfningar till Tyska, uppl. 6—9 (4 och 5); Hölzels väggplanscher (1—3).
- Engelska*: Afzelius, J. A.: Engelsk elementarbok, uppl. 3 (R 4 och R 5); d:o Engelsk grammatik, uppl. 2—3 (R 4 och R 5).
- Franska*: Ling, A. J.: Fransk läsebok för nybörjare, uppl. 2 (R 5).
- Historia*: Odhner, C. T.: Lärobok i Fäderneslandets historia för skolans lägre klasser, uppl. 13—16 (1—5); Pallin, J. R.: Lärobok i allm. historien för allm. läroverkens mellersta klasser, uppl. 10—11 (R 4—R 5); Ekmark, J. O.: Läsebok till C. T. Odhners svenska historia; Estlander, B.: Allmänna historien i berättelser; Hildebrand och Selander: Historisk atlas, uppl. 2.
- Geografi*: Carlsson, E.: Skolgeografi, uppl. 5—7 (1—3); Dahm, O. E. L.: Geografi för allm. och enskilda läroverk m. m., uppl. 12—14 (4—5); I. Fehrs och Schram-Svederus' geografiska läseböcker; Roth, M.: Skolatlas N:o 1 och 2; Vägkartor af M. Roth, v. Mentzer, v. Sydow, Johnston, R. Kiepert m. fl.
- Matematik*: J. Möller, L. T. Larsson och N. Lundahl: Lärobok i räkning för allm. läroverken (1—3); Nyström, C. A.: Sifferräknelära, uppl. 15—17 (4—5); Lindman, Ch. Fr.: Euklides fyra första böcker, uppl. 4—8 (3—5); Haglund, C.: Lärobok i Algebra för de allm. läroverken och för själfstudium, uppl. 4—5 (R 4—R 5); d:o Samling af öfningsexempel till Lärobok i Algebra, uppl. 6 (R 4—R 5).
- Naturlära*: Lyttkens, I. A.: Läran om djuren i sammandrag, uppl. 2—5 (1—5); Lektor K. B. J. Forsells »Inledning till Botaniken» (2—5); Kindberg, N. C.: Östgöta Flora, uppl. 2—4 (2—5); Krok och Almqvist: Svensk Flora, uppl. 5—8 (2—5); Almqvist & Lagerstedt: Lärobok i naturkunnighet, andra delen, uppl. 4—5 (R 4—R 5); Sundström, C. R.: Atlas till naturriket (1—5); Fiedler, A.: Anatomiska väggtaflor (1); Andersson, N. J. och Eriksson, J.: Botaniska väggtaflor (2—5); Väggtaflor öfver Djurriket (R 4—R 5); Thedenius, K. F.: Skolbotanik (2—5).

B. Lärkurser.

Klassen I. (Klassföreståndare: Kollega Aurén.)

- Kristendom* (3 t.): Biblisk historia: Gamla testamentet. Katekes: Afslutning och repetition af första hufvudstycket samt första trosartikeln. Bibelläsning. Valda psalmer. *Aurén.*
- Modersmålet* (5 t.): Uppläsning och förklaring af valda stycken i Läsebok för Folkskolan samt öfningar att återgifva innehållet af lästa eller muntligt framställda berättelser. Sagoberättande. Formlära till samma omfång som i tyska språket. Satsbildningsöfningar (3 t.). Rättskrifningsöfningar (2 t.). *Aurén.*
- Tyska* (6 t.): Första afdelningen af elementar- och läseboken samt motsvarande delar af formläran. Ordklasser och satsdelar. Skriföfningar samt förberedande talöfningar. *Aurén.*
- Historia* (2 t.): Fäderneslandets, till nyare tiden. *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
- Geografi* (2 t.): Öfversikt af världsdelen och världshafven efter jordgloben. Skandinaviska halfön. *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
- Matematik* (4 t., af hvilka 1 t. samtidigt med kl. R. V): Aritmetik: Lärobokens första årskurs: hufvudräkning. *Björklund.*
- Naturlära* (2 t.): Det allmännaste af läran om människokroppens byggnad samt typer för däggdjuren. *Björklund.*

Klassen II. (Klassföreståndare: Extraläraren Hilldoff.)

- Kristendom* (3 t. gem. med kl. III): Biblisk historia (1 t.): Nya testamentet. Katekes (2 t.): 3:e och 4:e hufvudstyckena. Bibelläsning i sammanhang med bibliska historien. Valda psalmer. *Aurén.*
- Modersmålet* (5 t.): Uppläsning och förklaring af valda stycken i Läsebok för Folkskolan samt öfning att återgifva innehållet af smärre berättelser och beskrifningar. Framsägning af inlärdas enklare poetiska stycken (2 t. gem. med kl. III). Rättskrifningsöfningar. Det allmännaste af formläran och satsläran. Satsbildningsöfningar (3 t.). *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
- Tyska* (7 t.): Andra afdelningen af Calwagens elementar- och läsebok, repetition af första afdelningen samt motsvarande delar af formläran och satsläran. Öfning i särskiljande af ordklasser och satsdelar. Talöfningar. Skriföfningar på lärorummet. *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
- Historia* (3 t. gem. med kl. III): Fäderneslandets, Karl XII, Partitidehvarfvet o. Nutiden. *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
- Geografi* (2 t. gem. med kl. III): Öst- och Sydeuropa. *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
- Matematik* (5 t.): Aritmetik: Andra årskursen af läroboken. Hufvudräkning. *Björklund.*
- Naturlära* (2 t. gem. med kl. III): Zoologi: Kortfattad öfversikt öfver däggdjuren samt typer för och kortfattad öfversikt öfver fåglarna. Botanik. Lärobokens 10 första växttyper jämte tillhörande jämförande öfversikter. Exkursioner. *Blomberg.*

Klassen III. (Klassföreståndare: Kollega Aurén.)

- Kristendom* (3 t. gem. med kl. II): Biblisk historia (1 t.): Repetition. Katekes (2 t.): 3:dje och 4:de hufvudstyckena. Bibelläsning i sammanhang med bibliska historien. Valda psalmer. *Aurén.*
- Modersmålet* (6 t.): Läsöfning med förklaring och återgifning af valda stycken i Läsebok för Folkskolan samt öfning att återgifva innehållet af smärre berättelser och beskrifningar. Framsägning af inlärdas enklare poetiska stycken (2 t. gem. med kl. II). (*Fröling*) *Hilldoff.* Formläran, det viktigaste af sats- och interpunktionsläran samt satsbildningsöfningar (2 t.). Rättskrifningsöfningar och skriftligt återgifvande af smärre berättelser och beskrifningar (2 t.). *Aurén.*
- Tyska* (6 t.): Tredje afdelningen i Calwagens elementar- och läsebok. Formläran avslutad och repeterad. Behöfliga delar af syntaxen i förening med muntliga och skriftliga extemporalier. Talöfningar. *Aurén.*
- Historia* (3 t. gem. med kl. II): Fäderneslandets, Karl XII, Partitidehvarfvet och Nutiden. *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
- Geografi* (1 t.): Österrike-Ungarn, Frankrike, Schweiz, Brittiska öarna o. Asien samt (2 t. gem. med kl. II) Sydeuropa. *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
- Matematik* (5 t. af hvilka 1 samtidigt med kl. R. IV): Geometri (2 t.): Åskådningslära. Euklides I: 1—26. Aritmetik (3 t.): Tredje årskursen af läroboken. Hufvudräkning. *Björklund.*
- Naturlära* (2 t. gem. med kl. II): Zoologi: Typer för och kortfattad öfversikt öfver de kallblodiga ryggradsdjuren; repetition af den föregående kursen. Botanik: Växtyperna i läroboken, fanerogamernas organlära (rot, stam och blad); Linnés sexualsystem; växtexaminering; exkursioner och insamling af 50 växtarter. *Blomberg.*

Klassen R. IV. (Klassföreståndare: Kollega Blomberg.)

- Kristendom* (2 t. gem. med kl. R. 5): Katekes: Katekisation öfver 1, 4 o. 5 hufvudstyckena. Bibelläsning: Apostlagärningarna. *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
- Modersmålet* (4 t.): Läsning af Runebergs Fänrik Ståls sägner jämte redogörelse för innehållet. Referat och deklamation. Rättskrifningsöfningar. Dispositionsöfningar. Hvarannan vecka en uppsats eller öfversättning från tyska, utarbetad än i hemmet, än på lärorummet (2 t. gem. med R. 5). *Blomberg.*
- Tyska* (4 t.): Öfversättning af ungefär 60 sidor i Calwagens läsebok. Formläran repeterad. Kasusläran. Extemporalier och talöfningar (3 t.). Hvarannan vecka en skriftlig öfversättning till tyskan, hufvudsakligen utarbetad på lärorummet (1 t. gem. med R. 5). *Blomberg.*
- Engelska* (6 t., hvaraf 3 t. gem. med R. 5): Omkring 40 sidor i elementarboken samt formläran i förening med muntliga och skriftliga tillämpningsöfningar. Talöfningar. *Blomberg.*
- Historia* (3 t., hvaraf 2 gem. med R. 5): Allmän historia, forntiden och medeltiden. Fäderneslandets historia repeterad. *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
- Bih. till Riksd. Prot. 1904. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 63 Häft.*

- Geografi* (1 t.): Amerika och Australien. *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
Matematik (5 t., hvaraf 1 t. samtidigt med kl. III): Geometri (2 t.): Euklides I: 27—III: 6 samt repetition af I: 1—26. Algebra (1 à 2 t.): Hela tal samt addition och subtraktion i bråk. Aritmetik (2 à 1 t.): Regula de tri, procent- och ränteberäkning, bolags- och blandningsräkning samt beräkning af medelvärden; planimetriska och stereometriska räkneuppgifter. *Björklund.*
Naturlära (3 t. gem. med R. 5): Kemi och geologi (1 t.): Sidorna 72—102 samt 129—161 i S. Almqvists lärobok i naturkunnighet, andra delen (uppl. 5). *Björklund.* Zoologi (1 t.): Typer för och kortfattad öfversikt öfver de ryggradslösa djuren. Botanik (1 t.): Öfversikt öfver sympetalernas viktigaste familjer; fanerogamernas organlära och Linnés sexualsystem; växtexaminering; exkursioner och insamling af 50 växtarter. *Blomberg.*

Klassen R. V. (Klassföreståndare: Kollega Blomberg.)

- Kristendom* (2 t.): Lika och gemensamt med kl. R. IV. *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
Modersmålet (3 t., hvaraf 2 gemensamt med R. IV): Lika med R. IV. *Blomberg.*
Tyska (3 t., hvaraf 1 t. gem. med kl. R. IV): Öfversättning af omkring 60 sidor i Calwagens läsebok. Formläran repeterad. Syntaxen avslutad. Extemporalier och talöfningar. Hvarannan vecka en skriftlig öfversättning till tyskan, hufvudsakligen utarbetad på lärorummet. *Blomberg.*
Engelska (6 t., hvaraf t. gem. med R. IV): Explikation af ungefär 75 sidor i elementarboken; repetition af formläran; det allmännaste af syntaxen i förening med muntliga och skriftliga tillämpningsöfningar; talöfningar. *Blomberg.*
Franska (3 t.): Hela läseboken: de regelbundna verbens konjugation samt en kort öfversikt öfver öfriga ordklassers formlära; muntliga och skriftliga tillämpningsöfningar; förberedande talöfningar. *Blomberg.*
Historia (3 t., hvaraf 2 gem. med R. IV): Allmän historia: Hela; Svenska historien repeterad. *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
Geografi (1 t.): Repetition af hela läroboken. *Ht. Fröling, vt. Hilldoff.*
Matematik (4 t.; hvaraf 1 t. samtidigt med kl. I): Geometri (2 t.): Euklides III: 7—IV samt repetition af I: 1—III: 6. Algebra (1 t.): De 4 räkneseätten i bråk, ekvationer af 1:sta graden med en obekant jämte lättare problem. Aritmetik (1 t.): Repetition. *Björklund.*
Naturlära (3 t. gemensamt med R. IV): Kemi och geologi (1 t.): Lika och gemensamt med R. IV. *Björklund.* Zoologi (1 t.): Repetition af läran om djuren. Botanik (1 t.): Kort öfversikt öfver fanerogamernas viktigaste familjer; repetition af fjärde klassens lärokurs; exkursioner och insamling af 50 växtarter. *Blomberg.*
 Undervisning om de rusgifvande ämnenas natur och verkningar m. m. har i enlighet med kungl. cirkuläret af den 4 november 1892 medelats i alla klasserna.
 5. Under läsåret har icke något ombyte af läroböcker ägt rum.
 6. Undervisning i välskrifning har meddelats af lärarinnan i teckning åt kl. I tisdagar kl. 1—2 (gem. med teckning för R. V) samt lördagar kl. 12—1. (gem. med teckning för R. IV); åt kl. II onsdagar kl. 11—12 (gem. med teckning för R. V) och lördagar kl. 1—2 (gem. med teckning för III); åt kl. III onsdagar kl. 1—2 (gem. med teckning för R. IV).

7. Undervisning i teckning har meddelats af lärarinnan i ämnet Fröken *Nanny Reuterskiöld* tisdagar kl. 12—1 ått I och kl. 1—2 ått R. V (gem. med väl-skrifning ått I); onsdagar kl. 11—12 ått R. V (gem. med väl-skrifning ått II), kl. 1—2 ått R. IV (gem. med väl-skrifning ått III); lördagar kl. 11—12 ått II, kl. 12—1 ått R. IV (gem. med väl-skrifning ått I) samt kl. 1—2 ått III (gem. med väl-skrifning ått II). Följande kurser hafva genomgått:

Kl. I: På punkteradt papper lodräta, vågräta och lutande linjer, samman-satta till räckmönster, och bilder af enkla naturföremål; kroklinjer, sammansatta till olika mönster.

Kl. II: På punkteradt papper och i böcker med 5 hjälppunkter figurer efter Sjöströms förebilder. På fritt papper rätliniga figurer efter A. Stuhlmans lärobok och A. Sjöströms väggtaflo.

Kl. III: Teckning på fritt papper i andra häftet af Stuhlmans lärobok och T. Lundbergs supplement till läroboken. Rät- och krokliniga figurer efter A. Sjö-ströms väggtaflo och dessutom efter klotsar och fristående föremål.

Kl. IV R.: Bågliniga figurer efter A. Sjöströms väggtaflo samt efter A. Stuhl-mans andra häfte pag. 8—11, teckning efter konstindustriella föremål, klotstek-ning, teckning ur minnet. Tekniska skolans gipser för konturteckning.

Kl. V. R.: Konturteckning efter d:r A. Stuhlmans plan-relief-gipser samt skuggning efter Stuhlmans gipser. Konstindustriella föremål och sammanställda klotsgrupper; teckning och färgläggning efter pressade växtdelar. Linearritning efter O. Henriques lärobok i geometrisk ritning, sid. 1—5.

8. Undervisning i musik har meddelats af t. f. musikläraren *A. Gustafsson*.
Öfningstider: a) för elementarsång måndagar kl. 4—5 e. m. III, R. IV och R. V, onsdagar kl. 4—5 e. m. I och II;

b) för körsång fredagar kl. 4—5 e. m. alla klasserna gemensamt;

c) för orgelspel tisdagar kl. 4—5 e. m.

Lärokurser i sång: Läran om de musikaliska tecknen, tonsteg och intervall, tonslag och tonarter, takt, rytm och tempo, de musikaliska termerna, människo-röstens register m. m., skalsång, tonträffning, tonbildning; koralsång, en-, två- och trestämmiga sångstycken; i orgelspel: öfningar af J. Moréns orgelharmoniumskola, koraler och lättare musikstycken.

Vid undervisningen i sång hafva användts hufvudsakligen »Sånglära för skolan» af J. P. Cronhamn samt Normal-sångbok för svenska skolor.

9. Redogörelse för undervisningen i gymnastik vid Söderköpings lägre allm. läroverk under kalenderåret 1902 enligt kungl. kungörelsen den 16 december 1892 och kungl. cirkuläret den 6 september 1895.

1. Antalet deltagande lärjungar utgjorde vårterminen 39, höstterminen 46.

Lärjungarne hafva undervisats på en afdelning, hvarvid 2 lärjungar såsom tillhörande svagrote befriats från marscher och en del öfningar.

Tabellarisk uppgift

å antalet lärjungar, som vid Söderköpings allmänna läroverk på grund af nedanstående orsaker icke deltagit i de ordnade kroppsöfningarna eller hänvisats till särskild afdelning eller rote för svagare lärjungar.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Termin och klasser.	Sjukdomar												Andra orsaker.	Summa.	Hela antalet närvarande lärjungar.
	i syn- och hörselorganerna.	i nervsystemet.	i cirkulationsorganerna.	i andedräktorganerna.	i matsmältningsorganerna.	i urin- och könsorganerna.	i rörelseorgan och bensystemet.	Medfödd missbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	Summa.			
Vårterminen 1902.															
Icke deltagande: klasserna 1—5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hänvisade till svagafdelning eller svagrote: klasserna 1—5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	39
Hösterterminen 1902.															
Icke deltagande: klasserna 1—5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hänvisade till svagafdelning eller svagrote: klasserna 1—5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	46

2. *Öfningstider:* Alla läsdagar kl. 9—9,30 f. m. I allmänhet hafva 5 öfningar i veckan användts till omväxlande fristående gymnastik och redskaps-gymnastik och 1 till lekar, hvilka stundom ägt rum i fria luften.

Under båda terminerna hafva öfningarne fortgått lika länge som den öfriga undervisningen (se A. mom. 1) och icke varit inställda någon gång annat än på grund af allmänt skollof.

3. Biträdande gymnastiklärare har ej varit anställd.

4. Öfningarna hafva på lärjungarnes kroppsutveckling och hälsotillstånd haft ett synnerligen godt inflytande och af dem omfattats med stort intresse.

Obemedlade lärjungar hafva erhållit gymnastikskor på Basarfondens bekostnad.

B. Lärarne.

10. Lärarnes tjänsteåligganden under höstterminen hafva varit följande:

T. f. rektor *A. Björklund*: Matematik 3 t. i R. V, 1 t. i R. V och I gemensamt, 4 t. i R. IV, 1 t. i R. IV och III gemensamt, 4 t. i III, 4 t. i II och 4 t. i I; naturlära 1 t. i R. V och R. IV gemensamt, 2 t. i I. Summa 24 timmar i veckan. Bibliotekarie.

Kollega *J. M. Blomberg*: Modersmålet 1 t. i R. V, 2 t. i R. V och R. IV gemensamt, 2 t. i R. IV; tyska 2 t. i R. V, 3 t. i R. IV och 1 t. i R. V och R. IV gemensamt; franska 3 t. i R. V; naturlära 2 t. i R. V och R. IV gemensamt samt 2 t. i III och II gemensamt. Summa 27 timmar i veckan. Svenska och tyska skriföfningar i R. V och R. IV. Klassföreståndare i R. V och R. IV.

Kollega *J. A. Aurén*: Kristendom 3 t. i III och II gemensamt samt 3 t. i I; modersmålet 4 t. i III och 5 t. i I; tyska 6 t. i III och 6 t. i I. Summa 27 timmar i veckan. Svenska skriföfningar i III och I. Klassföreståndare i III och I.

Extraläraren *Albin Fröling*: Kristendom 2 t. i R. V och R. IV gemensamt; modersmålet 2 t. i III och II gemensamt samt 3 t. i II; tyska 7 t. i II; historia 1 t. i R. V, 2 t. i R. V och R. IV gemensamt, 1 t. i R. IV, 3 t. i III och II gemensamt samt 2 t. i I; geografi 1 t. i R. V, 1 t. i R. IV, 1 t. i III, 2 t. i III och II gemensamt samt 2 t. i I. Summa 30 timmar i veckan. Svenska skriföfningar i II och klassföreståndare i II.

Lärarinnan i teckning fröken *Nanny Reuterskiöld*: Teckning 1 t. i R. V samtidigt med 1 t. välskrifning i II, 1 t. i R. V samtidigt med 1 t. välskrifning i I, 1 t. i R. IV samtidigt med 1 t. välskrifning i III, 1 t. i R. IV samtidigt med 1 t. välskrifning i I, 1 t. i III samtidigt med 1 t. välskrifning i II; 1 t. i II och 1 t. i I. Summa 7 timmar i veckan, af hvilka 2 t. mot extra arfvode.

T. f. gymnastikläraren *C. Wallberg*: Gymnastik 6 halftimmar i veckan.

T. f. musikläraren *A. Gustafsson*: Musikens teori och sång 3 t.; orgelspelning 1 t. Summa 4 timmar i veckan.

Under vårterminen hafva lärarnes tjänsteåligganden varit desamma som under höstterminen med undantag af att extralärarebefattningen uppehållits af filos. kand. *E. Hilldoff* i stället för af filos. kand. *A. Fröling*.

11. Ingen lärare har under året åtnjutit tjänstledighet.

12. Såsom vikarier och extralärare hafva tjänstgjort:

Såsom vikarierande musiklärare organisten *A. Gustafsson* och såsom vikarie-
rande gymnastiklärare redaktören *Carl Wallberg* under hela läsåret samt såsom

extralärare med anledning af den utsträckta undervisningen under höstterminen filos. kand. A. Fröling samt under vårterminen filos. kand. Ernst Hilldoff.

13. Under tiden från den 1 maj 1902 till och med den 30 april 1903 har ingen förändring inom den ordinarie lärarepersonalen inträffat.

14. Den 1 maj innevarande år äro rektorsbefattningen samt lärarebefattningarna i musik och gymnastik lediga.

C. Lärjungarne.

15. De närvarande lärjungarnes antal och fördelning på de särskilda klasserna den 15 september 1902 och den 1 februari 1903 synes af följande tabeller:

De närvarande lärjungarnes antal höstterminen 1902.

Klasser.	Gemensamma linjen.	Real-linjen.	Latinlinjen		Summa.
			utan	med	
			grekiska.		
I	8	—	—	—	8
II	15	—	—	—	15
III	11	—	—	—	11
IV R	—	7	—	—	7
V R	—	5	—	—	5
Summa	34	12	—	—	46

Anm. Ingen lärjunge har under terminen varit permitterad.

De närvarande lärjungarnes antal vårterminen 1903.

Klasser.	Gemensamma linjen.	Real-linjen.	Latinlinjen		Summa.
			utan	med	
			grekiska.		
I	8	—	—	—	8
II	15	—	—	—	15
III	11	—	—	—	11
IV R	—	7	—	—	7
V R	—	6	—	—	6
Summa	34	13	—	—	47

Anm. Ingen lärjunge har under terminen varit permitterad.

16. — — — — —
 17. — — — — —
 18. — — — — —

19. Rörande lärjungarnes deltagande i teckning, musik och gymnastik under höstterminen hänvisas till följande tabell:

Antal i teckning, i musik samt i gymnastik och militäröfningar undervisade lärjungar höstterminen 1902.

Afdelningar och linjer.	Närvarande lärjungar.	Teckning.	Musik.		Gymnastik och Militäröfning.	
		Lärjungar, som deltagit i	Lärjungar, som undervisats i		Lärjungar, som deltagit i	
		obligatorisk teckning.	musikkens teori och sång.	instrumental-musik.	Gymnastik och vapenöfningar.	militäröfningar.
I	8	8	8	3	8	—
II	15	15	15	2	15	—
III	11	11	11	3	11	—
IV R	7	7	5	—	7	—
V R	5	5	—	—	5	—
Gemensamma linjen	34	34	34	8	34	—
Reallinien	12	12	5	—	12	—
Summa	46	46	39	8	46	—

20. Antal ämnen, hvori hemläxor för hvarje dag gifvits och den tid hemarbetena i allmänhet upptagit för lärjungar med medelmåttiga anlag, hafva varit:

- i kl. I: 2, hemarbete 1 t.
- i kl. II: 2 à 3, hemarbete 1 t. à 1 $\frac{1}{2}$ t.
- i kl. III: 2 à 3, hemarbete 1 t. à 1 $\frac{1}{4}$ t.
- i kl. IV R.: 3 à 4, hemarbete 2 t.
- i kl. V R.: 3 à 4, hemarbete 2 t.

21. Lärjungarnes kropps-konstitution synes vara god. Deras hälsotillstånd har varit godt.

22 a). Lärjungarnes flyttning inom läroverket under kalenderåret 1902 synes af följande tabell:

Antal inom läroverket flyttade lärjungar kalenderåret 1902.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Afdelningar och linjer.	Närvarande lärjungar vid vårterminens slut före flyttningen.	Vårterminen 1902.							Höstterminen 1902.						
		Lärjungar, som vid vårterminens slut flyttats till afdelningen							Lärjungar, som vid höstterminens början flyttats till afdelningen						
		efter att hafva tillhört närmast lägre afdelning af samma linje följande antal terminer.							efter att hafva tillhört närmast lägre afdelning af samma linje följande antal terminer.						
		0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.	fr. annan linje.	0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.	fr. annan linje.
I	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II	12	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III	7	—	—	9	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
IV R	7	—	—	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V R	2	—	—	4	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Gemensam- ma linjen...	30	—	—	19	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Reallinjen..	9	—	—	10	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Summa	39	—	—	29	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—

Ingen lärjunge har erhållit flyttning på annan tid än de i tabellen intagna.

22 b) Lärjungarnes omsättning för hvardera terminen under kalenderåret 1902 synes af följande tabeller:

Lärjungarnes omsättning vårterminen 1902.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Afdelningar och linjer.	Närvarande lärjungar i afdelningen den 1 februari.					Lärjungar afgångne från läroverket i afdelningen			
	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut. vid vårtermi- ens början. vid föregående termins slut.	Inskrivne i läroverket under terminen.	Summa.	Summa.	från terminens början till och med den 31 januari.	från och med 1 febr. till terminens slut.	under näst följande mellantermin.	Summa.
I	11	—	—	—	11	—	—	1	1
II	12	—	—	—	12	—	—	—	—
III	7	—	—	—	7	—	—	—	—
IV R	7	—	—	—	7	—	—	2	2
V R	2	—	—	—	2	—	—	2	2
Gemensamma linjen	30	—	—	—	30	—	—	1	1
Reallinjen	9	—	—	—	9	—	—	4	4
Summa	39	—	—	—	39	—	—	5	5

Lärjungarnes omsättning höstterminen 1902.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Afdelningar och linjer.	Närvarande lärjungar i afdelningen den 15 september.					Lärjungar afgångne från läroverket i afdelningen			
	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut. vid hösttermi- ens början. vid föregående termins slut.	Inskrivne i läroverket under terminen.	Summa.	Summa.	från terminens början till och med den 14 september.	från och med 15 sept. till terminens slut.	under näst följande mellantermin.	Summa.
I	—	—	—	8	8	—	—	—	—
II	2	10	—	3	15	—	—	—	—
III	—	9	1	1	11	—	—	—	—
IV R	—	7	—	—	7	—	—	—	—
V R	—	4	1	—	5	—	—	—	—
Gemensamma linjen	2	19	1	12	34	—	—	—	—
Reallinjen	—	11	1	—	12	—	—	—	—
Summa	2	30	2	12	46	—	—	—	—

23. Af de under läsåret inskrifne 13 lärjungarne hafva förut bevisat läroverk, nämligen senast

folkskola	10
allm. läroverk	1*
enskildt d:o	2
endast undervisats i hemmet	0
	Summa 13

*) Nämnda yngling afgick sommaren 1902 och återkom v. t. 1903.

24. — — — — —

25. Afgångne lärjungar kalenderåret 1902.

Vårterminen 1902 ur

Kl. R. V

med betyg om att nöjaktigt hafva genomgått afdelningen:

Linder, Aryid N., till handelsskola i Norrköping.

Grefberg, Åke V. H., till Upsala h. allm. läroverk.

Kl. R. IV:

Bergström, E. Einar, till handel.

Karlsson, I. Matts, till landtbruk.

Kl. I:

Karlson, C. Edvin V., till folkskola.

26. Under sistförflutna kalenderår hafva till lärjungarne utdelats såsom:

Stipendier	kronor 335:—
Premier	» 63:50
Understöd	» 26:—

Summa kronor 424:50

Dessutom har läroverket från Svenska Turistföreningen emottagit 4 exemplar af dess årsskrift, af hvilka 3 utdelats såsom premier åt lärjungar vid läroverket och det fjärde införlivats med läroverkets bibliotek.

27. Antalet af för hvardera terminen af läsåret från terminsavgifter befriade lärjungar synes af följande tabell:

	Höst- terminen.	Vår- terminen.
Befrielse från afgift till		
endast Bibl.- och Materialkassan	4	5
» Byggnadsfonden	7	6
båda ofvannämnda kassor	10	12
Ej befriade från någondera afgiften	25	24
Summa närvarande lärjungar	46	47

Afgiften till ljus- och vedkassan har under höstterminen utgjort 7 kronor och erlagts af 46 lärjungar samt under vårterminen 6 kronor 50 öre och erlagts af 47 lärjungar.

D. Boksamlingar och undervisningsmateriel.

28. Läroverkets allmänna boksamling har sedan utgifvandet af föregående årsredogörelse vunnit följande tillökning:

Gåfvor: Genom vederbörande ämbetsverk: svensk författningssamling med bihang; årsredogörelser för svenska läroverk; bidrag till Sveriges officiella statistik, undervisningsväsendet 1900—1901; betänkande afgifvet af 1899 års läroverkskommitté. Från förläggare: öfningar i rättskrifning af S. A. Stalin, svenska språkets formlära af M. Widegren och D. Lauritzen, läsebok för folkskolans högre klasser af H. Schück och N. Lundahl, 1 delen, 3:dje häftet. Af svenska turistföreningen: årsskrift för 1902 (2 ex., af hvilka 1 kommer att utdelas som premium).

Inköp: pedagogisk tidskrift; nordisk tidskrift; ny ecklesiastik-tidning; skolan, tidskrift för de allmänna läroverken; tidning för Sveriges läroverk; ordbok öfver svenska språket, utgifven af svenska akademien, häft. 21—32; C. Lindman, svensk botanik häft. 6—8; minnen från Nordiska Museet af A. Hazellius, 2 delen, och Linköpings stifts matrikel.

För den särskilda, till utlåning åt fattiga lärjungar afsedda boksamlingen ha inköpts: Afzelius, J. A., engelsk gram., 3 exemplar; d:o engelsk elementarbok, 3 exemplar; Calwagen, tysk läsebok; Forsells botanik, 3 exemplar.

29. Hvarken läroverkshuset eller gymnastiklokalen har under året undergått någon förändring. I expeditjonsrummet är inlagd en linoleummatta för en kostnad af 58 kronor. A inredningsmaterialen ha mindre reparationer förekommit, hvarjämte den gamla ringklockan blifvit ersatt med en elektrisk alarm-klocka, som framdeles skall kombineras med läroverkets ur.

F. Ekonomiska förhållanden.

31. Uppgifter om nedan nämnda till läroverket hörande kassors ställning kalenderåret 1902.

Kassans Rubrik.	Debet.				Kredit.			
	Behålln. vid årets början.	Summa inkomster.	Skuld vid årets slut.	Summa.	Skuld vid årets början.	Summa utgifter.	Behålln. vid årets slut.	Summa.
Byggnadsfonden	9,602: 55	657: 42	—	10,259: 97	—	275: 14	9,984: 83	10,259: 97
Ljus- och vedkassan	398: 99	686: 70	—	1,085: 69	—	616: 15	469: 54	1,085: 69
Biblioteks- och Materielkassan	4,000: —	459: 00	—	4,459: —	18: 19	417: 42	4,023: 39	4,459: 00
Premie- och Fattigkassan	316: 45	95: 52	—	411: 97	—	82: —	329: 97	411: 97
Summa	14,317: 99	1,898: 64	—	16,216: 63	18: 19	1,390: 71	14,807: 73	16,216: 63

32. Under kalenderåret 1902 hafva följande penningebelopp utgått för underhåll och tillökning af

a) den allmänna boksamlingen	kronor 77,25
b) den särskilda d:o	„ 21,25
c) den öfriga undervisningsmaterielen	„ 10,82
d) inredningsmaterielen	„ 21,68.

G. Examina och terminsafslutning.

33. — — — — —

34. Höstterminen afslutades den 19 december kl. 9 f. m.

Årsexamen är bestämd att hållas torsdagen den 4 juni kl. 9 f. m.—1 e. m. Omedelbart efter examens slut tillkännagifvas lärjungarnas vitsord och flyttning, utdelas stipendier, premier och understöd, hvarefter ungdomen hemförlofvas.

Uppvisning i gymnastik äger rum torsdagen den 28 maj kl. 10 f. m.

35. Att i egenskap af vittnen närvara vid examen får jag härmed enligt uppdrag af läroverkets inspektor, kontraktsprosten G. Svenson, vördsamt inbjuda: stadsläkaren R. N. O. herr d:r N. E. Nyström, borgmästaren m. m. herr G. A. Hagberg, härads höfdingen R. N. O. herr A. Unæus, provinsialläkaren R. N. O. herr d:r J. A. Håkansson, kronofogden m. m. herr A. Hallin och lasarettsläkaren m. m. herr d:r R. Warholm.

Att med sin närvaro hedra dessa offentliga förrättningar inbjudas vidare herrar magistratspersoner, herrar stadsfullmäktige, lärjungarnes föräldrar och målsmän samt öfriga den allmänna undervisningens gynnare och vänner.

Kontraktsprosten m. m. G. Svenson har med anledning af vunnen befordran och afflyttning till Eksjö pastorat afsagt sig förtroendet att vara läroverkets inspektor. För det varma intresse, hvarmed han omfattat läroverket under den tid af 7 år, som hans inspektorat varat, får jag härmed å egna och läroverkets vägnar till honom framföra ett hjärtligt tack.

Kyrkoherden i Söderköping och Skönberga, kontraktsprosten m. m. Hugo Ulander, har af H. H. Eforus förordnats att från den 1 maj 1903 vara inspektor för läroverket.

36. Nästkommande hösttermin börjar enligt Högv. Eforsämbetets beslut måndagen den 31 augusti kl. 11 f. m., då inträdes- och flyttningssökande äga att anmäla sig. Allmänt upprop, hvarvid samtliga lärjungar skola vara tillstädes, hålles tisdagen den 1 september kl. 1 e. m.

Söderköping i maj 1903.

Alfred Björklund,
t. f. Rektor.